

Nieuwsbrief Den Haag e. o.

27 augustus - 10 september 2020

Van de redactie

Weer een Nieuwsbrief met vele bijdragen. Onze voorzitter van de kerkenraad, Johannes Magliano-Tromp, zal in de dienst van 30 augustus voorgaan.



Op 6 september vindt de opening van het kerkelijk jaar plaats, met als jaarthema: "Over muren heen". Antje van der Hoek en Reinhold Philipp zullen samen de dienst leiden. Laatstgenoemde schreef ook de Overdenking: "Aanraking is leven", belangrijk in deze coronatijd.

Zo langzamerhand beginnen ook weer de diverse jaaractiviteiten: de opening van een tentoonstelling in de kerk, de meditatiekring. Ook verrast onze organist Hans Jacobi ons met een online lunchconcert, met muziek van Bach, Telemann en hemzelf.

Deze Nieuwsbrief wordt afgesloten met de bijdrage van Bram Rutgers van der Loeff: Davids kiezelstenen (slot)

Zoals altijd wensen we u veel leesplezier met deze Nieuwsbrief. Vergeet u niet de toets bovenaan: "klik hier als u deze Nieuwsbrief niet goed kunt lezen".

Uit de kerkenraad

Door Bram Rutgers van der Loeff en Madzy van der Kooij

De praktijk van het bezoekersprotocol

Een aantal weken konden we na de dienst buiten koffiedrinken. Afgelopen zondag was het voor het eerst dat het weer dat niet toeliet en we de koffie in de kerkzaal dronken: zie de foto's. Een geslaagd experiment, mede dankzij de flexibiliteit van de 'koffiedames' en omdat iedereen zich goed aan de regels probeerde te houden.



Bij de aankondiging van de kerkdiensten vindt u een enigszins aangepaste bezoekersprotocol. [Klik hier.](#)

Let wel: op de openingszondag 6 september is er wél kinderopvang en zijn er ook kinderkringen. Na de dienst gaan we met elkaar in gesprek (zie bericht over muren heen later in de nieuwsbrief)

In verband met Corona is het niet mogelijk om, als in andere jaren, een lunch te serveren. Daarom verzoeken wij u om uw eigen lunch mee te nemen.



Zondag 30 augustus, 10.30 uur, kerkdienst in aangepaste vorm

De voorganger van deze dienst is ds Johannes Magliano-Tromp

Organist: Hans Jacobi

Johannes Magliano-Tromp, lid van onze gemeente, is predikant geweest in Waddinxveen en Alphen aan den Rijn, maar doet nu geen dienst meer als predikant.

Hij werkt bij de Universiteit Leiden, de Haagse vestiging. Als theoloog is hij gespecialiseerd in de Bijbelwetenschap, in het bijzonder over de apocriefe geschriften.

Johannes Magliano-Tromp is voorzitter van de kerkenraad in onze gemeente.

Bij deze kerkdienst mogen 50 mensen aanwezig zijn. Aanmelden is verplicht. [klik hier](#) voor het bezoekersprotocol.

Zondag 6 september, 10.30 uur, Openingsdienst in aangepaste vorm

Voorgangers: ds Antje van der Hoek en ds Reinhold Philipp

Organist: Hans Jacobi

M.m.v. een kleine cantorij.

Na de dienst korte presentatie jaarthema: **'Over muren heen'**

Na de lunch gesprek in kleine groepen over: Wat heeft Corona met ons gedaan.

Bij deze kerkdienst mogen 50 mensen aanwezig zijn. Aanmelden is verplicht. [klik hier](#) voor het bezoekersprotocol.

Klik op lees meer voor meer informatie over de openingsdienst.

[Lees meer](#)

Over muren heen

Antje van der Hoek en Reinhold Philipp

Op de foto zien we een beeld in Noord-Ierland. Twee mensen reiken elkaar (over muren heen) de hand. Zij proberen de afstand tussen hen te overbruggen. Het is niet zomaar een ontmoeting tussen twee mensen die elkaar begroeten. De uitnodiging tot een hand shake gebeurt tussen twee mensen die elkaar waarschijnlijk eigenlijk het licht in de ogen niet gunnen, misschien zelfs elkaar naar het leven staan. Het beeld herinnert aan het Goede Vrijdagakkoord. Dat akkoord was een belangrijke stap in het vredeproces in Noord-Ierland. Het werd ondertekend op Goede Vrijdag in 1998.



Op de achtergrond zien we in het midden een kerk. Helaas hebben geloof en kerk(en) in het conflict in Noord-Ierland geen verzoenende rol gespeeld, maar waren zij integendeel juist de basis voor verdeeldheid. Een verdeeldheid die tot het oprichten van muren heeft geleid. Samen met enkele remonstrantse collega's hebben we op een conventsreis in Noord-Ierland enkele jaren geleden de muren die de woonwijken doorkruisen en de bewoners van elkaar afschermen, met eigen ogen gezien en hebben we verhalen gehoord over andere, onzichtbare muren van wederzijdse haat en wantrouwen. Steeds weer richten mensen zichtbare en onzichtbare muren op. Steeds weer is er gelukkig ook het besef dat het beter is om over muren heen met elkaar in gesprek te blijven. Steeds weer worden zichtbare en onzichtbare muren ook weer afgebroken en overwonnen.

'Over muren heen', zo luidt het jaarthema van het nieuwe seizoen. We waren ons er al vóór Corona van bewust dat veel hedendaagse kwesties globaal zijn en alleen over de muren heen opgelost kunnen worden: de klimaatverandering, het vluchtelingenvraagstuk, de wapenwedloop, de wereldeconomie en, zoals we tijdens de coronaepidemie hebben gemerkt, zelfs onze persoonlijke gezondheid. We blijken onlosmakelijk met elkaar verweven te zijn en van elkaar afhankelijk binnen een wereldwijd web. Ten goede, maar evenzeer ten kwade.

De hypercomplexe, globale problemen gaan onze invloed ver te boven, maar duidelijk lijkt wel dat de neiging om het eigen erf met muren van anderen af te schermen, weinig soelaas biedt. Integendeel, we lijken alleen verder te komen als we de moed opbrengen tot onderlinge ontmoeting, ideeënuitswisseling en samenwerking. Ook, of juist, met diegenen die zich buiten onze directe comfortzone bevinden. Inspiratie daartoe ontlene we in het bijzonder aan de figuur van Jezus, die steeds weer over muren heen kijkt, zich steeds weer inlaat met mensen van diverse snit, juist ook met wie destijds doorgaans over het hoofd werd gezien of zelfs geminacht en buitengesloten. Door ontmoeting en dialoog zijn veel zichtbare en onzichtbare muren die mensen van elkaar scheiden, weer afgebroken en gesloopt. We willen in het komend seizoen graag muren afbreken en op verschillende manieren over muren heen met elkaar in gesprek gaan. U bent allen uitgenodigd om hieraan deel te nemen.

Uiteraard staat ook onze openingsdienst van 6 september geheel in het teken van het jaarthema 'Over muren heen'. Na afloop van de dienst gaan we met elkaar in gesprek over: 'Corona en wij': Wat heeft Corona met ons gedaan? Hoe heeft de pandemie u en uw omgeving geraakt? Bent u veranderd in uw manier van leven of denken? En, met een link naar het jaarthema: tegen welke eventuele 'muren' bent u opgelopen (eenzaamheid, verveling, angst voor besmetting etc.)?

Samen kunnen we muren overwinnen. Kunnen we op u rekenen?

Collecte derde kwartaal

De collecte is in het derde kwartaal bestemd voor **De Voedselbank**.

In Nederland leven meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De Voedselbanken helpen deze mensen door hen tijdelijk te voorzien van voedselpakketten, en daarom zullen wij in het derde kwartaal collecteren voor de Voedselbank Haaglanden.



Al voor de coronacrisis groeide een op de negen kinderen op in armoede. Het is hartverscheurend als je je kinderen in een te korte broek, zonder ontbijt naar school moet sturen. Of als ze de bus moeten uitwaaien die hun vriendjes en vriendinnetjes naar het schoolreisje brengt, omdat er niet genoeg geld is om mee te gaan.

Voor de coronacrisis hoopten we nog dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede zou dalen, maar nu zien de vrijwilligers van de Voedselbank de rijen toenemen. Het aantal bijstandsaanvragen stijgt explosief, net als de dreiging van problematische schulden.

Om armoede te bestrijden is veel geld nodig en daarom zal de Diaconale Commissie dit nieuwe kwartaal uw extra aandacht vragen voor deze collecte.

Wij hopen dat u allen voor dit bijzondere doel weer gul zult geven, waarvoor alvast onze enorme dank.

U kunt uw donatie overmaken naar de rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: collecte Voedselbank.

Onze hartelijke dank!

De diaconale commissie

Ons pastoraal team staat voor u klaar.

U kunt hen bereiken op:

Ds Antje van der Hoek: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodenhaag@gmail.com



Ds Reinhold Philipp Telefoon: 070-3878732,
e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Aanraking is leven

Door Reinhold Philipp

We worden in deze bijzondere tijd verzocht om onnodige aanrakingen te vermijden en lichamelijk afstand van elkaar te houden, om besmetting met een ziekmakend en soms dodelijk

virus te voorkomen. Maar ons lichaam, vooral onze huid heeft een intrinsieke behoefte aan aanraking. Juist vanwege de spagaat waarin we ons in deze tijd bevinden wat lichamelijk contact betreft, heb ik me afgelopen weken tijdens mijn studieverlof beziggehouden met wat Elisabeth Moltmann-Wendel in haar boek *'Mijn lichaam ben ik - De herontdekking van de lichamelijkeheid'*, omschrijft als 'de theologie van de lichamelijkeheid'. Aanraken en aangeraakt worden, het hoort van begin af aan tot ons mens-zijn. Het is van levensbelang omdat het ons verbindt met het ervaren van leven. Aanraking is voelen dat je leeft. De Britse psychiater John Bowlby liet in de jaren vijftig zien dat het essentieel is voor een zuigeling om veel geknuffeld en aangeraakt te worden door de moeder. Zonder die lichamelijke hechting blijft het kind zijn leven lang problemen houden met sociale interacties. Inmiddels is gebleken dat aanraking ook belangrijk is voor volwassenen: het zorgt voor vertrouwen in anderen, de wereld en jezelf.



In Bijbelse genezingsverhalen speelt een heilzame aanraking vaak een belangrijke rol. De vrouw die aan bloedvloeingen lijdt uit Markus 5, is nog in leven, maar in zekere zin leeft zij niet meer. Ze moet tot iedereen afstand houden. Door haar ziekte mag zij niemand

aanraken en door niemand aangeraakt worden, want anders zou de ander ook onrein worden. Onrein, zo was de overtuiging in die tijd, kon je niet voor God treden met je offers en gebeden. In die zin was de vrouw zonder naam een smet die je uit de weg moest gaan om de weg naar God open te houden. Vervreemd van haar lichaam weet ze niet (meer) wie ze mag zijn.

Meestal is Jezus degene die aanraakt. Maar deze keer wordt hij aangeraakt. Het lichaam werd in de filosofie en theologie eeuwenlang gezien als iets dat we hebben in plaats van iets dat we zijn. Binnen de fenomenologie omschrijft filosoof Maurice Merleau-Ponty het lichaam als ons instrument waarmee wij onszelf kunnen uitdrukken en elkaar geborgenheid kunnen bieden. Met ons lichaam zijn we zichtbaar en waarneembaar. De ontmoeting tussen Jezus en de vrouw is een kwestie niet alleen van aanraken en aangeraakt worden, maar vooral ook van waarnemen en waargenomen worden. Jezus laat zich aanraken door het onreine lichaam van de vrouw en geeft daardoor haar lichaam als deel van haar identiteit aan haar terug. Zij krijgt daardoor de ruimte om met haar hele zijn, lichaam en geest, opnieuw deel te hebben aan de gemeenschap, aan het leven.

‘Je vertrouwen heeft je gered’, zegt Jezus tegen de genezen vrouw. De redding van de naamloze, zieke vrouw is haar dwarsheid, beweert Inge Boef in haar bijdrage aan het boek *‘Onder de regenboog. De Bijbel queer gelezen’*. Na jaren van uitsluiting en lijden in eenzaamheid durft de vrouw tegen alle regels in voor zichzelf op te komen en Jezus aan te raken. Haar vertrouwen in de genezende kracht van Jezus, maar vooral ook in haar eigen kunnen, brengt een ommekeer in haar leven. Zij besluit zich niets meer aan te trekken van de ziekmakende regels en er tegenin te gaan. En dat wordt beloond. De vrouw die jarenlang alleen en buitengesloten was, mag niet ondanks maar dankzij haar dwarse handelen weer deelnemen aan het intermenselijk contact. De dwarse houding van Jezus en van de naamloze vrouw leidt in dit geval tot genezing. Zij starten geen discussie over de religieuze normen en wetten en ze trekken hun nut niet in twijfel. Met hun actie (de verboden aanraking) houden ze een woordeloos pleidooi voor de menselijke maat die niet uit het zicht mag geraken. Ook in onze tijd dreigen of dreigden eenzame ouderen in een ziekmakende isolatie terecht te komen omdat bezoek aan banden werd gelegd of geheel verboden. De vertelling over de vrouw die door aanraking tot heel-wording en heling komt, is volgens mij een oproep om kritisch te blijven kijken naar regels en wetten. Jezus wil de regels niet afschaffen. Maar hij zegt met woorden en daden steeds opnieuw: kijk eerst en vooral naar de individuele mens. Laten we hopen en bidden dat het aanraken en aangeraakt worden, dat zo eminent verbonden is met ons mens-zijn, binnen afzienbare tijd weer mogelijk wordt. Een heilzame aanraking is voelen dat je leeft, is leven.

Afbeelding boven: detail uit de *Schepping van Adam* van Michelangelo

Zaterdag 5 september 17.00 uur, opening expositie in de kerkzaal.

Opening expositie Bob Schoutsen en Natalia Schoutsen-Stefanova

Bob Schoutsen was als fotograaf een autodidact, die veel leerde in de praktijk van sportfotografie. Hij ontwikkelde een speciale band met water gedurende zijn internationale zwemcarrière.



De inspiratiebronnen van de schilderijen van **Natalia Schoutsen-Stefanova** zijn o.a. oude religies, esoterie en Tarotkaarten. De schilderijen hebben vaak een uitstraling van oude fresco's en iconen.

De twee kunstenaars hebben elk één wand ter beschikking. Belangstellenden zijn van harte welkom!

Opgave is gewenst.

[Lees meer](#)

Hans Jacobi speelt voor u

Beste mensen,

De crisis is nog niet voorbij. We zijn nog steeds beperkt in onze bewegingsvrijheid. De toekomst is onzeker.



Juist in zulke tijden kan muziek helpen om ons te vermaken en onze zinnen te verzetten. Vandaar dat ik opnieuw een klein lunchconcert aanbied (nummer 6), met muziek van Bach, Telemann & mijzelf. Ik hoop dat u ervan geniet!

Als u klikt op lunchconcert, kunt u het concert beluisteren.

[Lunchconcert](#)

Met vriendelijke groet,

Hans Jacobi

Donderdag 10 september, 14.00 uur

Meditatiekring

De tijd even stil willen zetten? Een time out?

O.l.v. ds Reinhold Philipp

[Lees meer](#)



Davids kiezelstenen (3, slot)

Door Bram Rutgers van der Loeff

In beweging



David slingerde zijn stenen trefzeker: eerst om zijn schapen bij de kudde te houden, later om Goliath uit te schakelen. Davids stenen doorkliefden echter niet alleen de ruimte, maar ook de tijd: vele malen wordt Jezus in het Nieuwe Testament beschreven als 'uit het geslacht van David': daarmee overbrugde David zo'n 1000 jaar. Waarin er veel gebeurde. David kon nog doorgaan als gezalfde én koning. Jezus maakte een onderscheid tussen geestelijk en werelds koningschap. Die verhouden zich nu eenmaal moeilijk tot elkaar; het lijken een soort water en vuur of water en olie: niet goed combineerbaar. Moeilijk dus zodra je een 'kerk' gaat vormen, een organisatiestructuur dus. Want die moet het hebben van regels en hiërarchie. Niet dat je met regels en hiërarchie niet verder zou komen. Integendeel, je kunt er zeker profijt van hebben. Zoals ook David zo nu en dan in zijn strijd met Saul geholpen werd door de Filistijnen. En er ook wel eens een Farizeeër of Schriftgeleerde was die de kant van Jezus koos. Zeg nooit nooit

Binnenkort buigen we ons weer over de toekomst van de remonstranten: op zaterdag 26 september zal daarover gesproken worden in een landelijke Algemene Vergadering van Bestuur en een AV van Beraad. Daarbij zullen we geen duizend, laat staan tweeduizend jaar vooruitkijken, maar slechts tien jaar, via het (concept-)Beleidsplan 2020-2030. Eigenlijk is tien jaar al veel: gaat het er niet om wat we nú willen, wie en wat we nú willen zijn?

Onze voorvaderen gaven ons al de richting aan: de remonstranten werden geen kerk of kerkgenootschap, maar een Broederschap. Een 'beweging' zou je nu zeggen – al heeft ook die term uiteraard weer twee kanten. Toen met als achterliggende gedachte dat de Broederschap tijdelijk zou zijn: eens hoopten we weer terug te keren in de moederschoot van de Hervormd-Gereformeerden. Maar ook toen was al duidelijk dat dat alleen zou

kunnen als die 'moederkerk' óók flexibeler en verdraagzamer zou worden, meer kamers in haar eigen huis zou toestaan, geen vaststaande dogma's, leerregels of belijdenissen zou hebben. Een onhaalbare kaart, een *contradictio in terminis*, vechten tegen de bierkaai. Niets nieuws onder de zon

Tijdens de uittocht uit Egypte droegen de joden de twee stenen tafelen met de Tien Geboden met zich mee in een Ark des Verbonds, een draagbare kist. Waarschijnlijk is het een misvatting te denken dat we die Ark ooit een vaste plaats kunnen geven. Een goede kerk is een kerk in beweging, een kerk als bouw pakket, opgebouwd uit vele soorten stenen en – vooral – steentjes. Daar kun je beter mee keilen; die kun je beter laten vliegen.

Zouden er dan helemaal geen vaste bakens zijn? De oude verhalen reiken ze ons aan. David demonstreerde ze: de ambachtelijke toewijding en oefening van de herder die waakt over wie en wat hem is toevertrouwd. En die speelt op zijn citer om datgene op te roepen wat in woorden niet te vangen is.

Redactie: Peter Kelderman, Ria Edelman en Miriam van Dam.

Remonstranten Den Haag, Laan van Meerdervoort 955, 2564 AJ Den Haag
Website: <https://denhaag.remonstranten.nl> -E-mail: remondenhaag@hetnet.nl
Facebook: Remonstranten Den Haag
Telefoon 070 325 07 79

